

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
II. DÖNEM I. YAZILI SINAVI (ÜLKE GENELİ ORTAK)
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
9. SINIF

**SABAH
OTURUMU**

Adı ve Soyadı : .....
Sınıfı / Şubesi : .....
Öğrenci Numarası : .....

Aldığı Puan

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100(yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 3 ve 4. sorular 10 puan; 1, 2, 5 ve 6.sorular 15 puan;
- 7.soru 20 puan değerindedir.

1.

Felsefe ve edebiyatın ilişkisi nerede başlar? Sanırım anlatıda yani dilde. Her ikisi de anlatısını kurabilmek için ortak dili kullanır, hem felsefe hem de edebiyat metinleri dil yapıtlarıdır. Felsefe; varlık, bilgi ve değerler üzerine rasyonel düşünme etkinliğidir ama genel kanının aksine kavranması zor, gizemli, çelişkili ve entelektüellerin elinde de değildir.

Bu parçadaki “gizem” kelimesinin anlamını bağlamdan hareketle yazınız. Bu kelimeyi farklı bir cümlede kullanınız.

Örnek Cevaplar:

- 1- Gizem sözcüğünün anlamı “sır”dır. Yeni tanıştığım kadının gizemli bir tarafı vardı.
- 2- Gizli olan, tam olarak bilinmeyen anlamındadır. Bu olayın arkasındaki gizem hala çözülemedi.
- 3- Üstü kapalı olan anlamındadır. Ülkemizde bu tür olayların her zaman gizemli bir tarafı vardır.

2-

Aşağıda Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü adlı romanından bir parça verilmiştir.

Otuz yaşlarında, hafif sarı esmer, tıknazlığa doğru gidebilecek yapıda, ortadan uzun boylu, genç bir adamdı. Büyük, dalgın bakışlı, çok siyah gözleri vardı. Bununla beraber ilk bakışta insan ne bu gözleri ne de düzgün sayılacak yüzünü görebiliyordu. Ramiz Bey, kendisiyle ilk karşılaşan insanın üstünde daha ziyade anlaşılması güç bir aksaklık duygusu bırakıyordu. Sonradan, kendisine iyice alışınca bu duygunun, ileriye doğru çıkık alnı ve kemikli yüzün düzgün mimarisiyle bütün çizgileri kaçmak istiyormuş gibi birdenbire bitiveren çenenin arasındaki uygunsuzluktan geldiğini anladım.

Bu parçadaki kahramanın fiziksel özelliklerinden ikisini yazınız.

Örnek Cevaplar:

- 1- Otuz yaşındadır, uzun denebilecek bir boyu vardır.
- 2- Siyah gözleri vardır, düzgün bir yüze sahiptir.
- 3- Çıkık bir alnı ve kemikli bir yüzü vardır. Biraz da tıknaz bir yapıya sahiptir.

3.

Aşağıda Orhan Hançerlioğlu'nun Toprak adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Toprak kurumuş... Yağmur yağmazsa buna saban demiri işlemez gayrı. Kayaları bile delerdim bu öküzle, bu toprağı delemiyorum. Ama o, aylarca evvel söylememiş miydi? Topraktan fayda yoktu artık. Emmioğulları kasabada birer dükkân açmışlar, koyun pöstekisi topluyorlardı. Kazançları da rahatları da yerindeydi. Hem kasabalık yer köye benzer miydi hiç? Akşamları pırıl pırıl ışıklar yanıyor, çeşmelerden gürül gürül sular akıyordu. Üstelik emmioğulları, onu işlerine ortak etmek için çağırmışlardı da “Rençperin işi, iğne ile kuyu kazmaya benzer.” demişlerdi. “Ne kadar gayret etsen sonunu bir türlü bulamazsın, dolap beygiri gibi çalışması da caba... Ama ticaret öyle mi ya?”

Bu parçada kullanılan anlatım biçimlerinden birini belirleyiniz. Belirlediğiniz anlatım biçimini parçadan hareketle açıklayınız.

Örnek Cevaplar:

1- Öyküleyici anlatım kullanılmıştır. Burada köydeki hayatın zorluğu ve şehre göç konusu merak uyandırıcı biçimde anlatılmıştır.

2- Betimleme yapılmıştır. Toprağın kuru ve sert oluşu, çiftçiliğin iğne ile kuyu kazmaya benzetilmesi gibi durumlar betimlemeye örnektir.

3- Öyküleme ve betimleme kullanılmıştır. Bir hikaye bu anlatım biçimleriyle yazılır.

4.

Aşağıda Sait Faik Abasıyanık'ın Bir İlkbahar Hikâyesi adlı öyküsünden bir parça verilmiştir.

Tam otuz sene evvel on iki yaşında idim. Anadolu'nun bir şehrinde bulunuyorduk. Babam memurdu. Şehre bir yaz sonunda gelmiştik. Kötü, insan boyu karlı bir kış geçirmiştik. Sonra bir gün bahar geliverdi. Karlar eridi. Karlar eridi ama karları eriten güneş değildi, yağmurdu. Bu Anadolu şehrinin ilkbaharı kırkikindi yağmurlarıyla başladı. Sabahleyin parlak mavi bir gökyüzünde ısıtmayan, güneş vurmuş kar gibi soğuk bir güneş görünürdü. Saat daha on biri bulmadan doğudan mı, batıdan mı, kuzeyden mi bilmem, bir kara bulut peyda olur; on dakika sonra bardaktan boşanırcasına bir yağmur bütün gün tıkr tıkr, şakır şakır durmadan yağardı. Odamın penceresinden “Karaçayır” dedikleri bir koyu yeşil ova görünürdü. Göğün her rengini deniz gibi emen bu çayırın renk oyunları da olmasa evden bir deli çılgılığı ile fırlamak işten değildi.

Bu parçadaki zaman ve mekânı belirten ifadeleri yazınız.

Örnek Cevaplar:

1- Otuz sene evvel, yaz sonu, kış, ilkbahar, saat on bir gibi ifadeler zamanı belirtir. Anadolu'nun bir şehri de mekânı anlatır.

2- Yaz sonu, kış gibi ifadeler zamanı belirtir. Odamın penceresi ifadesi de mekânı anlatır.

3- Kırkikindi yağmurları yağmurun ikinci vakti yağdığını belirtir. Karaçayır adını verdikleri ova da mekânı anlatır.

5. Aşağıda sırasıyla Mithat Enç'in Hapoba adlı hikâyesinden ve Cenap Şahabettin'in İskenderiye'den adlı gezi yazısından birer parça verilmiştir.

I.

Bir gün kendi başıma ata bindim. Bebirge'de, belki de onunla beraber göçüp giden o sihirli çocukluğu aramaya gittim. Büyük cevizin altı boştu. Onun yerine toprağın üstüne oturup sırtımı ağacın gövdesine dayadım. Ortadan silinip giden yalnız o değildi sanki. Tepesi göklere karışan kavak ve cevizlerin boyları kısalıp bodurlaşmıştı. Dallardan sarkan ürünlerde eski parlaklık ve çekicilik kalmamıştı. Dere boyundaki yalangozların yapraklarını kızıl bir toz kaplamıştı. Yüzyılların seline, yeline göğüs geren üç ayaklı taş köprü neredeyse göçecekmiş gibi geldi bana.

II.

İstanbul'dan hareketimizin dördüncü günü, "El-Kahire" vapurunun güvertesine çıktığımız zaman Afrika kıyısına yaklaşmış idik. Aslında varmış olduğumuz kıta, benim için tamamen bilinmiyor değildi. Ben oraya Hristof Kolomb'un Amerika'ya gittiği gibi gitmiyordum. Orayla ilgili seyahâtnameleri okumuş, fotoğraflar görmüş, hikâyeler işitmişim. Bu bilgiler, bu duyduklarım ve gördüklerim, bana orası hakkında bir fikir vermişti. Bununla birlikte haber kendi gözlerinizle görmeniz gibi olmaz bir kere orayı gözlerimle görmek istiyordum.

Bu parçaların üslup özellikleri ile ilgili iki farklılığı yazınız.

Örnek Cevaplar:

1-

2-

3-

6.

Aşağıda Necip Fazıl Kısakürek'in Otel Odaları adlı şiirinden bir parça verilmiştir.

Bir merhamettir yanan daracık odaların

İsli lâmbalarında, isli lâmbalarında.

Gelip geçen her yüzden gizli bir akis kalmış,

Küflü aynalarında, küflü aynalarında.

Bu dizelerde kullanılan ahenk unsurlarını belirleyiniz.

Cevap:

Nazım birimi:.....beyit.....

Ölçü: ve durak:.....14'lü hece ölçüsü.....7+7 duraklı....

Uyak düzeni ve çeşidi:.....ab cb (çapraz uyak düzeni).....

Kafiye türü:.....yarım uyak(a).....

Redif:.....-larında.....

7. Bir hatıranızı anlatım biçimi ve düşünceyi geliştirme yollarından yararlanarak yazınız.